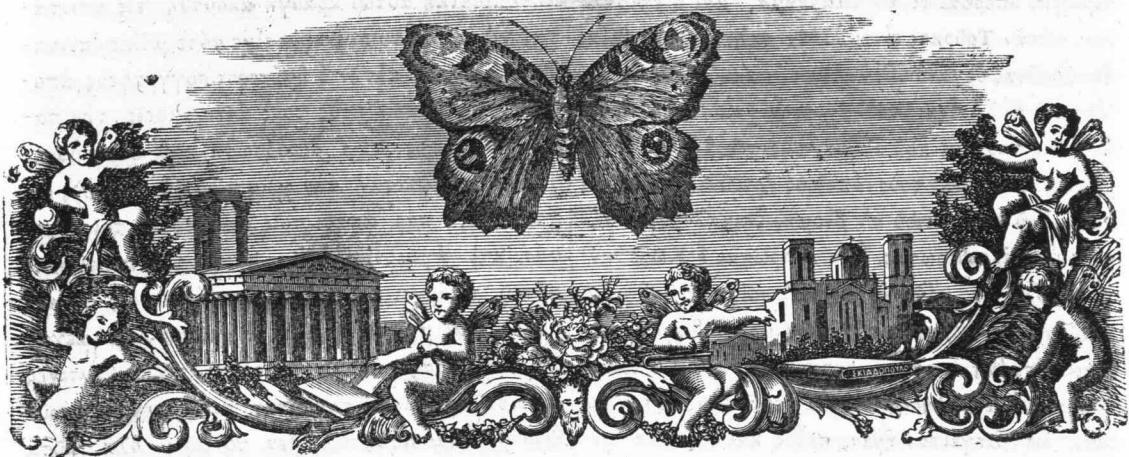

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ, ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Β.

30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1864.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 42.

ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΟΡΤΗ

ΤΩΝ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΑΚΑΔΗΜΙΩΝ.

ΕΝ ΤΗ έπετείῳ συνεδριάσει τῶν πέντε Ἀκαδημιῶν τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας, τῇ γενομένῃ τὴν 16 Αὐγούστου, δι γάλλος ἐλληνιστής Ἑγγερος, ἐκπροσωπῶν τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἕπιγραφῶν, ἐνησχολήθη ἐν τῷ ἀπαγγελθέντι λόγῳ αὐτοῦ ἵνα ἔξαρη τὸ ἐνδιαφέρον δι παρουσιάζει ἡ σπουδὴ τοῦ ἐλληνισμοῦ καθ' ἀπάσας τὰς ἱστορικὰς ἐποχάς. Κατωτέρω δημοσιεύομεν καὶ ἡμεῖς τεμάχιον τοῦ λόγου τούτου τοῦ Κ. Ἐγγέρου, ώς ἀφορῶν μίαν τοῦ ἐλληνισμοῦ ἐποχὴν, ἥτις εἰ καὶ παρουσιάζεται σήμερον εἰς τὰ ὅμματα ἡμῶν ἐνδεδυμένη τὰ πενιχρὰ τῆς φιλολογίας ῥάκη, ἐνεχαράχθη ὅμως ἀνεξαλείπτως εἰς τὴν ψυχὴν, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

Θά τὴν πατώμεθα ἐὰν ἐνομίζομεν ὅτι τὸ Χρονικὸν τοῦ Φραντζῆ σημειοῖ τὸν ἔσχατον τῆς φιλολογίας ἐξευτελισμὸν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. Σύγχρονός τις τοῦ Φραντζῆ, Γεωργιλλᾶς δὲ 'Ρόδιος, ἐθρήνησε τὴν πτῶσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἰς ὕφος τὸ δόπιον, παραβαλλόμενον πρὸς τὸ τοῦ Φραντζῆ, ἀνυψοῦ τὸ τοῦ Χρονογράφου, καὶ, καθ' ἡμῖς, τῷ ἀποδίδει φιλολογικὴν τινὰ ἀξίαν. Τοικῦτα οἰδεῖς τὰ

ρων αἰώνων, ἐὰν μὴ ὑπῆρχεν ἐλπὶς νὰ ἔξαγάγῃ τὶς ἑκάστοτε δίδαχμά τι ἀπὸ αὐτογράφου καὶ εἰλικρινοῦς συγγράμματος, ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης μαρτυρίας τῆς εἰς μέγα τι ἱστορικὸν γεγονός ἀναφερομένης.

«Ο Γεωργιλλᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον δὲν ἦτο γνωστὸς εἰμὴ εἰς ἐλάχιστον ἀριθμὸν περιέργων καὶ ἐξ ὀλίγων τινῶν μαρτυριῶν ἢς ἐλάμβανον παρ' αὐτοῦ οἵ νεωτεροὶ λεξικογράφοι. Ἀνέκδοτον μένετ εἰσέτι ἐν τῶν τριῶν ποιημάτων αὐτοῦ. Τὸ ἀρχαιότερον, δπερ εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Βελισαρίου, ἐδημοσιεύθη νεωστὶ ὑπό τινος ἄγγλου οἰδεῖλον· τὸ δεύτερον ἐδημοσιεύθη τῷ 1857 ὑπὸ τοῦ Κ. Ελισσωνος, ἐν τῇ πολυτίμῳ συλλογῇ τῶν πρὸς σπουδὴν τοῦ κατωτάτου ἐλληνισμοῦ ἐγγράφων· τοῦτο εἶναι θρῆνος εἰς πολιτικοὺς λεγομένους σίγους, ἐπὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Γεννηθεὶς ἐν ἐλληνικῇ χώρᾳ, ἦν εἰσέτι δὲν εἴχον κυριεύει τὰ διθωμανικὰ στίφη, ἀλλ' ἡπείρουν ἦδη, δι συγγραφεὺς τοῦ θρήνου ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ 1453 ἐννοεῖ ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὁφείλει τὰ πάντα νὰ φοβηταὶ ἀφοῦ εἰδὲ καταπεσοῦσαν τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς, καὶ τὴν καταστροφὴν ταύτην ἐλεεινολογεῖ μετὰ θλίψεως φυσικῆς εἰς αὐτόπτην μάρτυρα. Δι' αὐτὸν ἡ Κωνσταντινούπολις ἦν ἡ θεσμὸς τῶν πόλεων ἔνεκα τοῦ πλούτου αὐτῆς, τῶν ἴερῶν καὶ ἄλλων μνημείων τῆς, καὶ πρὸ πάντων τῶν

σοφισματικής σχολῶν. Ἀναμφιθόλως αὗτη ἔπραξεν, ἢ μᾶλλον οἱ Βασιλεῖς αὗτῆς ἔποαξαν πλεῖστα ἀμφιτήματα διλόκηρος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς διεφθάρη, καὶ ἐπέσυρεν ἐφ' ἔαυτοῦ τὴν θείαν δίκην· ἀλλ' ἡ τιμωρία ὑπερβάνει τὸ ἀμάρτημα, καὶ ὁ ἐπιθάλλων αὐτὴν Τούρκος εἶναι λίαν σκληρὸν τῆς θείας δικαιοσύνης δργανον. Οἱ λατῖνοι ὑπακούουσιν εἰς τὸν Πάπαν, ἀλλ' εἶναι τούλαχιστον χριστιανοί. Τοὺς δούλους τούτους τοῦ Πάπα, οὓς τῷ 1204 κατηράντο, καὶ πρὸς τοὺς δοπίους ἥρωντο τότε καὶ αὐτὸς τοῦ χριστιανοῦ τὸ ὄνομα, ἐπικαλοῦνται σήμερον ὡς ἐλευθερωτάς. Εἴαν πέπρωται ἡ Κωνσταντινούπολις νὰ μένῃ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, ἃς μὴ μένη τούλαχιστον αἰχμάλωτος τῶν μωαμεθανῶν, καθότι;⁹ αἰσχύνη τοιαύτη ἀντανακλᾶται ἐφ' ἄπασαν τὴν Δύσιν. Τὴν Δύσιν ταύτην περιήλθεν ὁ συγγραφεὺς, ὡς διηγεῖται ἡμῖν, πεζὸς καὶ ἔφιππος· γινώσκει δὲ πάντας τοὺς κυριωδεστάτους αὐτῆς λαοὺς, τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἢ τοὺς δόγας των προέδη πρὸς μὲν Ἄρκτον μέχρι τῆς Ἀγγλίας, πρὸς δὲ μεσημβρίαν, εἰδὲν ἵσως, ἢ ἐγνώρισε καν τὸ ἀραβικὸν Βασίλειον τῆς Γρενάδης. Ἐκάστη τῶν τοιούτων ἀναμήτεων τῷ παρέχει ἀφορμὴν πρὸς πολεμιστήριόν τι ὑπὲρ μιᾶς σταυροφορίας, εἰς ἣν προσκαλεῖ τὸν Πάπαν καὶ τοὺς Καρδιναλίους του, τὸν Βασιλέα τῆς Γαλλίας, τοὺς Ἀγγλους, τοὺς Γενουκίους, τοὺς Ἐνετούς, τὸν δοῦκα τῆς Βουργονδίας, φίλον τῶν αὐτοκρατόρων Ἰωάννου καὶ Κωνσταντίνου τῶν Παλαιολόγων. Εὔχεται ἵνα ἡ διμόνοια ἐπὶ τέλους συνενώσῃ κατὰ τῶν ἀπίστων τοσούτους χριστινικοὺς λαοὺς, τοσούτους χριστινοὺς ἡγεμόνας· πρὸ πάντων συμβουλεύειν ὑπέχωσι τοῦ διοικούτου πάντας τοῦ ὑδρολογῆσως συμμαχίαν μετὰ τοῦ ἀπίστου Τούρκου, τοῦ μὴ τηροῦντος τὸν ὄρκον του. «Διὸ τῶν συμμαχῶν τούτων τρώγει τὸν κόσμον ὃν κυβερνᾷ. Ἐν δύο μόνα ἔτη ἀφήστε αὐτὸν ν ἀναπνεύσῃ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, δημνών εἰς τὸν θεὸν ὅτι θὰ καταφάγῃ πάντας ἡμᾶς.»

«Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἀνευρίσκομεν τὴν χρονολογίαν του Βιβλίου, καὶ συνάμα ἀπ' αὐτοῦ ἐννοοῦμεν τὸ τρχὺ τῆς φράσεως. Εἰσέτι ἀρχαὶ δὲν εἴχον παρέλθει δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τοῦ Βυζαντίου· ἡ ἐποχὴ αὕτη μαρτυρεῖται καὶ ὑπὸ ἀλλων χωρίων τοῦ εἰς τὸν Ἰωάννην Οὐνιάδην καὶ εἰς τὴν ἐν Ἀδριανούπολει διατεθεῖν τοῦ Μωάμεθ μετὰ τὴν ἀλώσιν ποιήματος. Ἀναμφιθόλως ὁ περιηγητὴς πατριώτης ἐπανερχόμενος ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Εὐρώπην περιηγήσεώς του, ἐξέχεσε τὴν λύπην του ἐν εἴκοσι

καὶ τέσσαρις μακραῖς ἡμιστιχούργημέναις στροφαῖς, πεπληρωμέναις ἀταξίας καὶ ἐπάναληψεων, καὶ διοιαζόνταις ἐναγώνιον θρῆνον ἐκπνεούστης φιλολογίας. Οἱ συγγραφεὺς εὔχεται θερμῶς ἵνα ἡ ἀπελπιστικὴ αὐτοῦ κραυγὴ ἀκουσθῇ εἰς ἀπωτάτας χώρας. Ἡ τυπογραφία εἶχε τότε μόλις ἐπινοηθῆ ἀγνοῶν δ' αὐτὴν ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς ἀποτένει πλειστάκις πρὸς τοὺς ἀντιγραφεῖς τὴν παράλησιν ὅπως οὗτοι διαδόσωσι, καθ' ὃσον δυνηθῶσι, ἐφ' ἄπασαν τὴν χριστιανωσύνην τοὺς στήχους του, «παρ' ἄπασι τοῖς βασιλεῦσι, τοῖς ἡγεμόσι καὶ ἡγεμονίσι, διότι, κατὰ τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ, ὑπάρχει κοινὸν τὸ συμφέρον τοῖς τε μεγάλοις καὶ μικροῖς.» Ἀλλ' εὶς καὶ τοσοῦτον μεγαλοφώνως κράζει ὁ Ιερεμίας οὗτος τῆς Βυζαντινῆς Ιερουσαλήμης, εἰς καὶ τοσαύτην ἀνάγκην ἔχει θορυβώδους δημοσιότητος, δὲν τολμᾷ μ' ὅλα ταῦτα νὰ δημοσιεύσῃ τὸ ὄνομά του ὡς λέγει δὲ, ἔχει λόγους ὅπως τηρήσῃ περὶ τούτου σιωπήν· μόνον δίδει εἰς τὸν δυνάμενον νὰ ἐννοήσῃ, χρωκτηρίσμονς τινάς τοῦ ἀτόμου του, αἵτινες δὲ ἡμᾶς κατήντησαν αἰνίγματα. Μή ἀρχαὶ γε ὑπῆρχεν ὁ ἡμέτερος στιχουργὸς σημαντικόν τι τῆς ἐποχῆς τοιούτου ποκείμενον; Τὸ κατ' ἔμε δὲν τὸ πιστεύω. Ἀν ἐκάστη σελίδη τῆς ιερεμιάδος του ἐνυπάρχει τὸ Βαθὺ τῆς μικρότητός του συναίσθημα, ὅπερ δυστυχῶς εἶναι νομιμώτατον. Ιστορικά τινες ἀναμνήσεις περὶ Ιουστινιανοῦ, περὶ Ἡρακλείου καὶ τῆς δόξης τοῦ ἀρχαίου κράτους, εἴναι ὡς ἔγγιστα τὸ μόνον μαρτύριον τῆς μαθήσεως του. Καθ' ὃσον δὲ ἀφορᾷ τὰ τῆς ἐποχῆς του συμβάντα, μόλις δύναται τις νὰ εὕρῃ παρ' αὐτῷ δύο εἴτε τρία συντελοῦντα πρὸς τὴν ἐπεξέγησιν τῆς ιστορίας. Μὲς ἐπὶ παραδείγματι, φάνεται λαλῶν βασιζόμενος ἐπὶ βεβαίων πληροφοριῶν, ὅταν μαρτυρῇ ὅτι ἡ Πύλη εἴχε τότε ἐν ὅπλοις «έκκτὸν χιλιάδας ἐκλεκτῶν στρατιωτῶν, ἐκατὸν χιλιάδας Γιανιτσάρων, καὶ (δὲ πεθερούμονι νὰ μὴ πιστεύω) τριάκοντα χιλιάδας ἀρνητιθήσκων γάλλων, οὓς καλεῖ μάλιστα φραντσέζους, κιλ.λ. Ἀφ' ἑτέρου λαλῶν περὶ τοῦ Κωνσταντίνου Δραγχασῆ, τοῦ τελευταίου προστάτου τῆς αὐτοκρατορίας, δὲν ἐκφράζεται σαφῶς ἀνθεωρῆ αὐτὸν, νεκρὸν ἢ ζῶντα. Μὴ ἰδὼν ἵσως ἴδιοις διφθαλμοῖς τὴν ἀλωσιν τῆς ἀρίστης πόλεως, πιστεύει εἰσέτι ὅτι δὲ θεός θέλει διασώσει ἵσως τὸν Δραγχάσην. Ἡ ἀφελὴς αὐτοῦ εὑσέβεια ἐπειτίζει ἀρχαὶ οἱ ἄγγελοι θέλουσι καταβῆ τότε ἐξ Οὐρανῶν

ζπως σώσωσιν ἀπὸ τῆς θεοτηλώσεως τὰ τῶν ἀγίων λείψανα; Οὔτω θέλομεν ἵδει γεννώμενον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν μάλιστα ἐνὸς συγχρόνου, τὸ ἐν τῇ Ἀνατολῇ σωζόμενον ἔτι διήγημα, κατὰ τὸ διποῖον ὁ διάδοχος τοῦ Κωνσταντίνου ἐπέζησε μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀλωσιν τῆς πρωτευόσης του, καὶ ὅτι περιμένει, κρυπτόμενος εἰς τι μαστηριώδες καταγώγιον, τὴν ἡμέραν τῆς ἐνδόξου παρουσίας του.

Οὐδολογητέον ἄρα ὅτι ὑπάρχει ἐνδιάφορόν τι ἰστορικὸν ἐν τῇ ἦκιστα φιλολογικῇ συγγραφῇ ταύτῃ. Δι' αὐτῆς προστίθενται μία εἴτε δύο ἔτι γραμματί ἐν τῷ πίνακι, τῷ χαραχθέντι ὑπὸ τῶν χρονογράφων ἐπὶ τοῦ ἐσαεὶ Θλιβεροῦ ἐκείνου γεγονότος. Ἀλλ' ὅτι πρὸ πάντων διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι ἀφαρπάζει τὴν τε καρδίαν καὶ τὴν φαντασίαν μας, εἶναι αὐτὸν τὸ ἄτομον τοῦ δυστυχοῦς στεγχονυροῦ εἶναι ἡ εἰλικρίνεια τῆς ἐμπνεύσεως ἡτις ὠθεῖ αὐτὸν, εἰ καὶ ἀμυθί, εἰς τὸ νὰ γράψῃ πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ Ἑλληνικοῦ δνόματος καὶ τῆς ἡδίας του θρησκείας. Λεννάρως ἐπανέρχεται ζητῶν συγγνώμην καὶ διαμαρτύρεται, ὡς ἐπανέρχεται καὶ εἰς τὰς ὑπὲρ τῆς σταυροφορίας ἐπιμόνους προκλήσεις του· μολονότι ὀχληρῷ εἰσὶ διὰ τὴν μονοτονίαν των αἱ ἐπωλαί του, εἰσάγουσιν ὅμως εἰς τὴν ἡμετέραν ψυχὴν τὴν συγκίνησιν, θν περὶ τάφον τινὰ προξενεῖ τὸ ἀσματικόν δεήσεως. Φαίνεται ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς ἐνόησε τοῦτο, καθότι ἐνιαχοῦ καλεῖ τὸ θλιβερόν του ἀσμα «μυριολόγι» ὡς καλοῦσιν στιχουργημένους τινὰς θρήνους, οὓς αἱ Ἑλληνίδες γυναῖκες σοιχουργοῦσιν ἐκ τοῦ προχείρου ἐπὶ τῆς σοροῦ τοῦ τεθνεώτος. Ἡ ἀπελπισία ἐκρήγνυται εἰς ἑκάστην σελίδα τῶν ἐπιθανατίων τούτων στροφῶν, αἵτινες ὑπάρχουσι γεγραμμέναι εἰς διάλεκτον δικαιοῦσαν αὐτάς. Οὐδὲν θλιβερώτερον τῶν τοιούτων κραυγῶν ἐθνότητος ἀγωνιώσης, καὶ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἐθνότητος ἀξίας πάσης συμπαθείας, ἀλλ' ἐθνότητος ἐγκαταλιπούσης ἔαυτὴν καὶ ἀγνοούσης νὰ εὑρῇ ἐν ἔαυτῇ τὴν ἐλαχίσην κατὰ τῶν δυσπραγιῶν της Ισχύν. Οἱ Ἑλληνες θέλουσιν ἀνανεώσει συνεχῶς, ἀπὸ τοῦ δεκάτου πέμπτου μέχρι τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰώνος τὸν τῆς ἀπελπισίας των θρήνον. Τὸν θρῆνον τοῦτον εὑρίσκω εἰς πλεῖστα χειρόγραφα κομισθέντα ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Βυζαντίου, καθ' ὃν χρόνον ἡ λατινικὴ Εὐρώπη ἐμεγαλύνετο καὶ ἐστερεοῦτο ἐν γονίμῳ πάλῃ. Εὑρίσκω αὐτὴν, ἐπὶ παραδείγματι, καὶ ἐν τινὶ προλόγῳ γράμματικῆς τινος τῆς ῥωμαίης γλώσσης, ταπει-

νῶς ἀφιερωθεῖσαν ὑπὸ Σίμωνος Πόρτου, κατὰ τὸ 1638, τῷ ἴσχυρῷ Καρδυναλίῳ Φυσχελιῷ.

Ἄλλ' ὁ θρῆνος οὗτος ἔμελλε ν' ἀκουσθῇ μόνον καθ' ἣν ἡμέραν οἱ Ἕλληνες ἐπαυον τοῦ νὰ περιορίζωνται εἰς τὸ νὰ προσεύχωνται εἰς τὸν Θεὸν καὶ περακαλῶσι τοὺς ἀνθρώπους, καθ' ἣν, λέγω, ἡρχίζον νὰ βοηθῶσιν ἀλλήλους καὶ ν' ἀποδείξωσιν διὰ τῶν ἔργων ὅτι δὲν ἔσαν λαδὸς διὰ παντὸς νεκρός. Δὲν δυνάμεθα ν' ἀργηθῶμεν συμπάθειάν τινα τῷ ἀνισχύρῳ συνηγόρῳ τῆς Ἑλλάδος ἐκείνης, ἡτις εἰχειν ἐξαχρειωθῇ ἔνεκα τῶν παραπτωμάτων της καὶ ἐτυραννεῖτο ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς. Ἀλλ' οἱ ἄναρθροι σχεδὸν θρῆνοι τοῦ Γεωργίλλαχ δὲν εἶναι κανὶν ισάξιοι τῶν τελευταίων ὑπερασπιστῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἵτινες ἔδειξαν, κατ' ἐξαίρεσιν, κανὶν ἀνδρίαν τινά εἶναι μᾶλλον ἢ διάλεκτος ἐπαίτου ἢ ἡ φωνὴ τοῦ ἡττηθέντος πατριωτισμοῦ πλὴν διαμαρτυρομένου κατὰ τῆς ἡττῆς του. Ή Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν θέλει λάθει ρώμην τινὰ ἢ δταν ὁ ἐθνικὸς χαρακτήρ, στομαθεῖς τέλος ἐκ τῶν μακρῶν δοκιμασιῶν, καὶ διεγρθεῖς ὑπὸ δικαίας μετὰ τῆς Δύσεως ἀμίλλης, προσπαθήσῃ δι' ισχυροῦ ἀγῶνος νὰ ἀποτινάξῃ τὸν διθωμανικὸν ζυγόν. Τὰ ἀρχαιότερα τῶν μέχρις ἡμῶν διασωθέντων κλεπτικῶν ἀσμάτων ἐλέγχουσι τὴν στιγμὴν τῆς θραδείας ταύτης ἀνεγέρσεως· ἐν αὐτοῖς εὑρίσκει τις γέαν πατριωτισμοῦ καὶ ἀνδρίας γλῶσσαν· τὰ ἀσματα ταῦτα εἰσὶ πρόδρομοι τῶν ὑμινων τοῦ 'Ρήγα καὶ τῶν διπέρ ἀνεξαρτησίας ἀνδραγαθημάτων.

Μεταξὺ τῶν ἐν πεζῷ λόγῳ συγγραμμάτων εἰσὶν ἀξίαι ἀναγνώσεως αἱ διηγήσεις τοῦ Κολοκοτρώνου ἐπὶ τῷ συμβάτω τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τὸν 1770 ἔτους μέχρι τοῦ 1836, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς πρώτης ἀποτυχούσης σασισικῆς ἀποπειρας μέχρι τῆς θριαμβευσάσης ἐπαναστάσεως, ἡτις ιδρυσε, τῇ βοηθείᾳ καὶ τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης, τὸ Ἑλληνικὸν θεοίλειον. Ἐν τοῖς περὶ ὃν δ λόγος ἀπομνημονεύματι, γραφθεῖσι καθ' ὑπαγόρευσιν γηραιοῦ τινος Παλληκαριοῦ, εἰς γλῶσσαν χυδαίαν μὲν ἀλλ' ἔντονον, ἀνευρίσκονται τούλαχιστον τὰ αἰσθήματα τοῦ ἐν τῇ δράσει Ἑλληνισμοῦ, ἀγερώχου δεικνυομένου ἐκ τῆς ισχύος του καὶ θαρροῦντος εἰς τὴν τύχην του. Τότε, ἀλλὰ τότε μόνον πείθεται πᾶς τις δτι ἡ Ἑλλὰς θέλει ἀναλάβει τὴν οἰκείαν θέσιν ἐν μέσω τῶν ἐθνῶν, καθότι ἡθέλησε τοῦτο καὶ τὸ ἐπεχειρησε μὴ περιμένοντα ἡμᾶς».